

A valóság árnyékában...

Magas álmatag dombocskán ülök s nézem az előttem szomorkodó síkságot. A mezőkre ráterpeszkedett az ős. Lent a Herpenyőparton már sárgulnak a lombok. A késődélutáni fény lágyan szivárványlik a folyó tükrén. Itt-ott emberek bandukolnak az eke után. Néha szellő zörrenti meg a domb alján bóbiskoló mákszá-
rakat.

Fejemet a kezemre hajtom és gondolkozom. Szeretnék sok mindent megfejteni az emberi életből, a világból, a csillagrendszerek végtelenségéből, de az emberi értelem megáll csökönnyösen s nem lenne képes megmozdítani még Amerika sem, legnagyobb villamos daruival. Parányi az ember az ő végletek közt imbolgó értelmével és akaratával. Nem tud kijutni az emberi életre rászabott formaságok tűzszufolt-ságából: ide-oda teng-leng a szürke mindennapi-ság kódében. A világűr végtelenségében a Földre került a bukott ember, s hogy ne fájjon neki a bűnhődés és hogy felejtani tudja a béna lélek elnémíthatatlan, kínos vergődését, behálózta magát minisztériumokkal, gyárakkal, politikával, iskolákkal, csinál háborút, forradalmat, szerződéseket köt, eszméket indít útnak, elméleteket, vallásokat agyal ki. Látszólag, mintha sikerült volna felejtetnie. Az emberi leiket ismerő, pénzéhes fenomenisták megcsinálták a kábitószert.

Nézem a herpenyőparti sárguló lombokat és a távoli falucskák fehér templomtornyait s közben gondolkozom.

A titokraszomjas, emberi lélek örök termé-
szete, hogy kutasson fájó nyugtalansággal az életben és a világban: megelemzi a génuokku-
lákat, hogy kikutatthassa miként viszik át az örökölhető tulajdonságokat az utódokra; továbbítja a világ eseményeit képekben a távolba-
látókészülék segítségével a rádió útján igen rö-
vid hullámokkal; a kémiai intézetek mikoló-
giai osztályai ezerszámra fedezik fel a hasznos
gyakorlati eljárásokat. Csodálatos ez a te-
remtés kezdetén elhomályosult emberi értelem.
Nekimegy a titkok végtelen Himalájának és
úgy koptatja azt, mint egy kis ártatlan esősepp.

A fejemet a kezemre hajtom és gondolko-
zom. A világegyetemben szédületes naprend-
szerek loholnak járhadatlan lendülettel. A
mindenség örökzenéjü ritmusát zengik. Mi van
a távoli világokon: Élet, vagy csak a holt
anyag? S ha Élet van a Marson, a Merkuron,
vagy az ismeretlen naprendszerek bármelyik
bolygóján: milyen ott az Élet? Ott is elbukott
a lelket hordozó Teremtőmény?

— Emberke, kicsi vagy: vigyázz, mert meg-
szűnik a kiagyalt nehézkes törvényed, szét-
foszlanak az összes hypothesisid és rádömlik a
Világmindenség.

Nézem a Kemenesalja szelidhullámú vonu-
latát, amely úgy mászik végig itt a Rába-men-
tén, mint egy sokesápú izellábú bogár.

Gondolkozom az emberi életéről és a világ-
ról...

— Emberke, én megértelek Téged. Porszem
vagy. Itt hánykolódsz, éldegélsz a Föld roppant
rónán, erdeiben, hegyeiben, gyáraiban, mühe-
lyeiben a magad által kitalált és megépített tár-
sadalmi és gazdasági rendszerek vaskos karfái
között. Emberke, én megértelek Téged. A ben-

ned pislákoló, elbukott és lázongó lélek termé-
szete csak idejuttathatott, ahol vagy. Értelek
háborúddal, szakszervezeteiddel, bűncíddel,
esőppnyi jóságoddal és vergődő akaratoddal
együtt. Legforróbb pillanataimban érzem, hogy
egy vagyok veled, Emberke. Nem hajthatok
Rád követ, mert én magam is melletted loholok
álmaimmal, terveimmel, cukorjegyeimmel, ko-
pott kabátommal és egész emberi valóm-mal.

Alkonyodik. A színes, sűrű napfény járad-
tan mosogatja a lombokat. Homályba merülnek
a faluk.

Főnt ülök a dombon és gondolkozom. Az
Élet egy nagy futás a Halál elől. Emberke, be-
lemélyedsz a gondjaidba, robotolsz, rohansz,
elvezel, szórakozol, remekműveket írsz, párto-
kat szervezel, az „európai kábelrádió” tőröd a
fejed, templomokat emelsz, vallásokat alapí-
tasz: Emberke, futsz a Halál elől.

Tömörülnek, nőnek az árnyékok. A sovány,
falusi harangok belemormognak az őszi este
néma áhitatába. A fejemet a kezemre hajtom
és gondolkozom.

— Emberke, mit csináljunk? Mondd, mit
csináljunk?

— Hígyjünk az időtlen Alkotóban: az Is-
tenben.

Lent a Herpenyőparton mozgolódní kezd a
szél. Főlkapja a répaszedők énekét és elszalad
vele, szétlépi és hozzávágja a tornyokhoz, a fa-
lombokhoz és az útszéli keresztetekhez. Én főnt
ülök a dombon, s a valóság úgy beszó fájó ár-
nyékaival, hogy alig tudok megmozdulni.

KALDI JANOS.

Van-e szerelem?

Most bandilis dalt kellene írni
Egy szőke lányról, akit szeretek;
Holdfény, tavasz, távol muzsikaszó;
Az égen szállnak furcsa fellegek,
A szívre szállnak, ez fáj s mégis jó...

Igen, valaha én is ezt hittem,
Mikor szebbek voltak még az évek,
A nők még fenn az égen jártak,
És nem tépázott meg még az élet
És nők, azok a visszajáró árnyak.

Ma már — pedig nem is vagyok öreg —
Mennyivel kevesebb, miben hiszek.
A nők nagyon is a porba léptek,
Minden csókjuk mögött furcsa izek
Keserítnek. Az álmaim megégték...

Szerelem? Talán. Lehet, hogy van még.
Minden van, amiben hinni tudunk.
Én is azt hiszem, tévedek néha,
S a nő, ki kereszetezi az utunk
Majd, talán angyal lesz és nem léha.

Még mindig tudok várni valamire.
A szerelemre? Csodára? Mindegy!
Még mindig úgy érzem, ha az utcán
Egy fiatal lány mellettem elmegy,
Akre vártam éppen ez lesz tán.

SZÖLLÖSY KALMAN